

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»**

Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій
Кафедра правознавства

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Юридична техніка»
на 2020-2021 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	5 курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Публічне адміністрування»
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Терела Галина Василівна
к. і. н., доцент
доцент кафедри правознавства

Контактний телефон	+38-067-901-74-48
Електронна адреса	terela0107@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна: http://www.pravo.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=1767

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	полягає у засвоєнні студентами знань про предмет, зміст, види та тенденції розвитку юридичної техніки; закріплення вмінь та навичок застосування техніко-юридичного інструментарію при роботі з юридичними документами.
Тривалість	4 кредити ЄКТС/120 годин (лекції 18 год., практичні заняття 30 год., самостійна робота 72 год.)
Форми та методи навчання	Лекції з використанням інформаційних технологій, практичні заняття в аудиторіях, самостійна робота поза розкладом
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування лекційних занять; обговорення теоретичних питань та вирішення завдань на практичному занятті; захист домашнього завдання; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи; поточна модульна робота Підсумковий контроль: ПМК (залік)
Базові знання	Наявність знань з права, правових засад адміністративної діяльності
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
Загальні компетентності	
<ul style="list-style-type: none"> Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК01); здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології (ЗК05). 	<ul style="list-style-type: none"> уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм (PH08)
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	
<ul style="list-style-type: none"> здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування. 	<ul style="list-style-type: none"> розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення (PH02).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Юридична техніка як галузь наукових знань і навчальна дисципліна. Техніка правотворчості		
Тема 1. Юридична техніка як галузь наукових знань і навчальна дисципліна	Відвідування лекційного заняття; обговорення теоретичних питань та вирішення завдань на практичному занятті; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	<p>1. Опрацювавши рекомендовані джерела інформації скласти порівняльну таблицю «Історія юридичної техніки», у якій відобразити характерні ознаки юридичної техніки архаїчного права, феодального (помісного) права, канонічного (церковного) права, міського (поліцейського) права, гільдійського (цехового) права та торгового (купецького) права.</p> <p>2. Опрацювавши рекомендовані джерела інформації визначити, як співвідносяться поняття «юридична техніка», «юридична технологія», «законодавча техніка», «нормопроектувальна техніка», «юридична стратегія», «юридичне планування» та виписати доктринальні дефініції цих понять до термінологічного словника із вказівкою на їх автора / авторів.</p>
Тема 2. Поняття і сутність правотворчості	Відвідування лекційного заняття; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	<p>1. Звернувшись до статті 19 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та Методичних рекомендацій щодо розроблення статуту територіальної громади (https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/391/Recommend.pdf) розробити проект преамбули та / або загального розділу статуту територіальної громади, жителем якої ви є.</p> <p>2. Ознайомитися із Порядком проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.10.2004 р. № 1378 та відкрити на офіційному вебпорталі Верховної Ради України проект Закону про публічні консультації № 4254 від 23.10.2020 р. (http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=70235), проаналізувати супровідні документи до законопроекту (пояснювальну записку, Висновок Комітету з питань бюджету) та підготувати повідомлення на тему «Поняття, форми, функції та значення консультацій з громадськістю при розробці проектів нормативно-правових актів».</p>
Тема 3. Законодавча техніка	Відвідування лекційного заняття; обговорення теоретичних питань та вирішення завдань на практичному занятті; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	<p>1. Відкрити на офіційному вебпорталі Верховної Ради України проект Закону про самоврядування медичних професій в Україні № 2445 від 14.11.2019 р. (https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/414) та ознайомитися з текстом законопроекту, а також зі змістом супровідних документів (порівняльною таблицею проекту та Основ законодавства України про охорону здоров'я, пояснювальною запискою) та Висновком Головного науково-експертного управління Верховної Ради України. За зауваженням експертів положення проекту про обов'язкове членство медичних працівників у органах професійного самоврядування не відповідає положенням Конституції України? Яким саме? Які терміни і формулювання проекту не відповідають вимогам правової визначеності? Якими є наслідки для законопроекту за наявності таких зауважень? Відповідь обґрунтуйте із посиланням на чинне законодавство.</p> <p>2. Звернувшись до положень розділу IV Закону України «Про Регламент Верховної Ради України», Положення про порядок роботи у Верховній Раді України із проектами законів, постанов, інших актів Верховної Ради України, затвердженого розпорядженням Верховної Ради України № 428 від 26.05.2006 р. (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428/06-%D1%80%D0%B3#Text), Довідника парламентаря 01. Основні аспекти законотворчого процесу (http://eef.org.ua/wp-content/uploads/2017/01/Cover_Osnovni-aspekty_pp2_01.pdf) розробити структурно-логічну схему «Законодавча процедура».</p>
Тема 4. Правила формування змісту нормативно-правового акта	Обговорення теоретичних питань та вирішення	1. Ознайомитися із текстом проекту Закону про акціонерні товариства № 2493 від 25.11.2019 р., зі змістом супровідних документів (порівняльною таблицею до проекту Закону), а також із висновком Головного наукового експертного управління на проект

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
	завдань на практичному занятті; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	<p>Закону (https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/405) та письмово підготувати відповіді на питання: <i>Якими є загальні та особливі логічні правила, які використовуються у правотворчості? Які наслідки порушення цих правил? Відповідь обґрунтувати з посиланням на Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації) (https://radaprogram.org/sites/default/files/publications/rules_web.pdf).</i></p> <p>2. Ознайомитися із текстом проекту Закону про саморегулювання господарської та професійної діяльності № 2613 від 17.12.2019 р., зі змістом супровідних матеріалів, що подаються із законопроектом, з висновком Головного наукового експертного управління (https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/405) та письмово підготувати відповіді на питання: <i>Які норми проекту не відповідають вимогам визначеності, ясності і недвозначності? Які способи усунення недоліків законопроекту? Обґрунтувати відповідь з посиланням на Рішення Конституційного Суду України від 22 вересня 2005 року № 5-пн/2005 (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-05#Text).</i></p>
Тема 5. Структурні та формальні (реквізитні) правила	Відвідування лекційного заняття; обговорення теоретичних питань та вирішення завдань на практичному занятті; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	<p>1. Звернувшись до офіційного вебпорталу Верховної Ради України обрати декілька законів та підзаконних нормативно-правових актів, які вас зацікавили (на вибір, не менше трьох). <i>Письмово визначити особливості структури кожного із обраних видів нормативно-правових актів. Як називаються їх структурні елементи?</i></p> <p>2. Розв'язати ситуаційне завдання: У Висновку Головного експертного управління Верховної Ради України на проєкт Закону «Про внесення змін до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» та деяких інших законодавчих актів України щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні» № 4298 від 30.10.2020 р. (http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=70293) була звернена увага розробників законопроекту на необхідність доопрацювання проекту, переробки його структури, уніфікації нормативних приписів, забезпечення лаконічності тексту, уникнення повторень у тексті однакових приписів. Ознайомитися із текстом проекту закону та з висловленими експертами зауваженнями. <i>Надати правову оцінку ситуації. Які структурні правила мають враховуватися під час розробки тексту законопроекту? Обґрунтувати відповідь із посиланням на Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації) (https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0002451-06#Text).</i></p>
Тема 6. Юридична мова	Обговорення теоретичних питань та вирішення завдань на практичному занятті; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	<p>1. Відкрити на офіційному вебпорталі Верховної Ради України проєкт Закону про сільськогосподарську кооперацію № 0856 від 29.08.2019 р. (https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/2890) та ознайомитися із текстом законопроекту, а також зі змістом Зауважень Головного юридичного управління та Лінгвістичної експертизи. <i>Якими є зауваження експертів? Яке значення має проведення лінгвістичної експертизи для забезпечення якості законопроекту? Відповідь обґрунтуйте з посиланням на Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00#Text).</i></p> <p>2. Зайти на сайт «Центру законопроектних студій» та відкривши у вкладці «Розділи сайту» розділ «Лінгвістичний інструментарій законопроектування» ознайомитися зі статтею Н. В. Артикуці (http://lawdrafting.org/lingvistichnij-instrumentarij-zakonoproektuvannya/), <i>виписати «Золоті правила Трінга» та проілюструвати дотримання цих правил на прикладі конкретного закону (за вільним вибором студента).</i></p>
Тема 7. Юридична термінологія	Відвідування лекційного заняття; обговорення	1. На офіційному вебпорталі Верховної Ради України відкрити вкладку «Термінологія законодавства», ознайомитися із нормативними визначеннями терміну «управління ризиком» та письмово спробувати обґрунтувати різні підходи законодавця до

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
	теоретичних питань та вирішення завдань на практичному занятті; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	<p>дефініювання поняття. <i>Яке значення нормативних дефініцій? Якими є вимоги до термінології законопроекту? Відповідь обґрунтувати з посиланням на Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації) (https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0002451-06#Text).</i></p> <p>2. Проаналізувавши норми-дефініції Бюджетного кодексу України, Кодексу України про адміністративні правопорушення, Кримінального кодексу України, Податкового кодексу України, Цивільного кодексу України визначити кодекси, у яких поняття: (1) наводяться переліком у окремих статтях Закону, які стосуються визначення термінів (письмово вказавши такі статті); (2) визначаються в основному тексті статей під час викладення нормативного припису (навести письмово приклади закріплення норм-дефініцій у окремих статтях). <i>Наскільки вдало у кожному з конкретних випадків використані правила юридичної техніки? Відповідь обґрунтуйте.</i></p>
Тема 8. Юридичні конструкції	Відвідування лекційного заняття; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	<p>1. Звернувшись до праці Рудольфа фон Єринга «Юридична техніка» (https://expert.kursksu.ru/wp-content/uploads/2019/02/lhering_Yuridicheskaya_tekhnika.pdf) виписати закони юридичної конструкції у трактуванні вченого. <i>Якою є роль Рудольфа фон Ієрінга у розробці вчення про юридичну конструкцію?</i></p> <p>2. Описати конструкцію будь-якого цивільно-правового договору (купівлі-продажу, міни, найму (оренди), дарування) за вибором, послідовно виокремлюючи такі елементи юридичної конструкції, як: сторони договору; предмет договору; права та обов'язки сторін; санкції за невиконання зобов'язань.</p>
Тема 9. Юридичні презумпції та фікції	Обговорення теоретичних питань та вирішення завдань на практичному занятті; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	<p>1. Звернувшись до текстів Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Кримінального кодексу України (за вибором студента) знайти приклади презумпцій, зазначити статті, у яких такі презумпції описані, та охарактеризувати їх видову приналежність (пряма чи непряма (опосередкована), заперечна чи незаперечна, матеріально-правова чи процесуально-правова).</p> <p>2. Письмово навести по два приклади цивільно-правових, кримінально-правових та адміністративно-правових фікцій із посиланням на статті нормативно-правових актів.</p>
Тема 10. Юридичні аксіоми та преюдиції	Обговорення теоретичних питань та вирішення завдань на практичному занятті; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	<p>1. Звернувшись до Цивільного процесуального кодексу України знайти та письмово виписати статті, у яких знайшли відображення такі правові аксіоми: «неможливо двічі пред'явити позов за однією справою», «позивач і відповідач доказують обставини, на які вони посилаються», «суд і суддів потрібно поважати», «нема судді без позивача», «рішення суду не повинно стосуватися тих, хто не брав участі у справі», «встановлення фактів і знання судом законів може бути оспорено у вищому суді».</p> <p>2. Ознайомитися із Постановою Касаційного цивільного суду Верховного Суду від 26.09.2018 р. № 295/10621/13-ц (https://reyestr.court.gov.ua/Review/77181170) та підготувати повідомлення на тему «Застосування правової аксіоми у практиці Верховного Суду».</p>
Тема 11. Юридичні символи	Обговорення теоретичних питань та вирішення завдань на практичному занятті; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	<p>1. Звернувшись до положень Закону України «Про громадські об'єднання» (стаття 18), Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» (стаття 23), Наказу Міністерства юстиції України «Про затвердження Порядку державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи» (частина 2 розділу II) підготувати структурно-логічну схему «Процедура реєстрації символіки громадської організації».</p> <p>2. Із позиції поліфункціональності правових символів письмово обґрунтувати, які функції виконують: (1) прапор, герб, гімн;</p>

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 12. Юридичні застереження	завдань. Обговорення теоретичних питань та вирішення завдань на практичному занятті; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	(2) паспорт громадянина; (3) Конституція України. 1. Звернувшись до праці І. Д. Шутака «Юридична техніка: теорія правових застережень», інших рекомендованих джерел інформації письмово охарактеризувати основні форми нормативного вираження законодавчих застережень. 2. З'ясувавши зміст терміну «застереження» відповідно до Віденської конвенції про право міжнародних договорів та Закону України «Про міжнародні договори України» письмово навести три приклади застережень до міжнародних договорів.
Модуль 2. Техніка опублікування та систематизації нормативно-правових актів. Правореалізаційна, правозастосовна техніка і техніка тлумачення норм права		
Тема 13. Техніка опублікування нормативно-правових актів	Обговорення теоретичних питань та вирішення завдань на практичному занятті; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	1. Закон України «Про освіту», прийнятий 5 вересня 2017 р., був опублікований у виданнях «Голосі України» 27 вересня 2017 р., «Відомостях Верховної Ради України» 29 вересня 2017 р., «Урядовому кур'єрі» 4 жовтня 2017 р. та «Офіційному віснику України» 6 жовтня 2017 р. Відповідно до прикінцевих положень Закону України «Про освіту» «Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування». <i>Що буде вважатися днем офіційного опублікування? Як співвідносяться офіційне опублікування та офіційне оприлюднення нормативно-правового акту? Як пов'язані строк набрання чинності Законом із днем його опублікування? Відповідь обґрунтуйте із посиланням на Конституцію України та Закон України «Про Регламент Верховної Ради України».</i> 2. Звернувшись до Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Волосюк проти України» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_095#Text) та Рішення ЄСПЛ у справі «Полторацький проти України» (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_838#Text) підготувати повідомлення «Значення офіційного оприлюднення законів для забезпечення прав і свобод громадян».
Тема 14. Техніка систематизації юридичних документів	Відвідування лекційного заняття; обговорення теоретичних питань та вирішення завдань на практичному занятті; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	1. На основі рекомендованих джерел інформації та самостійного пошуку літератури проаналізувати історію підготовки одного із кодексів за вибором. <i>Скільки часу тривала його підготовка? Яким чином вона була організована? Які складнощі супроводжували процес кодифікації?</i> 2. Розв'язати ситуаційне завдання: В організації приймається значна кількість локальних нормативних актів. Друкованого періодичного видання в організації немає, в інформаційно-правових системах акти не розміщуються. Керівникам і працівникам потрібно мати уявлення про раніше прийняті акти з тих чи інших питань, оперативно вносити до них зміни в разі необхідності. <i>Яким чином ви б організували систематизацію правових актів у даній організації? Відповідь обґрунтуйте.</i>
Тема 15. Правореалізаційна і правозастосовна техніка	Відвідування лекційного заняття; обговорення теоретичних питань та вирішення завдань на практичному занятті; тестування;	1. Розв'язати ситуаційне завдання: При укладенні договору між українською та польською господарськими організаціями виникло питання про те, законодавство якої країни потрібно застосовувати при оформленні договору та визначенні юридичних наслідків можливого порушення зобов'язань сторонами. <i>Надайте консультацію, як вирішити дане питання за допомогою колізійних норм міжнародного приватного права.</i> 2. На сайті Єдиного державного реєстру судових рішень обрати судові рішення у цивільній справі, проаналізувати його на відповідність вимогам Постанови Пленуму Верховного суду України

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
	виконання навчальних та практичних завдань.	«Про судові рішення у цивільній справі» від 18 грудня 2009 р. № 14 (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-09#Text) та письмово зазначити: реквізити документу; структурні елементи, із яких складається судове рішення; засоби, прийоми і правила юридичної техніки, які були використані.
Тема 16. Техніка тлумачення норм права	Відвідування лекційного заняття; обговорення теоретичних питань та вирішення завдань на практичному занятті; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	<p>1. Розв'язати ситуаційне завдання: При розробці Розділу проекту Статуту об'єднаної територіальної громади, що стосувався прав, обов'язків та гарантій жителів територіальної громади з питань місцевого значення у членів робочої групи виникла суперечка з приводу того, який термін доцільно застосовувати: «член територіальної громади» чи «житель територіальної громади». Залучений до робочої групи юрист звернув увагу на те, що хоча законодавець оперує поняттям «член територіальної громади», однак нормативна дефініція відсутня. Частина членів робочої групи вважали, що вони самі можуть визначити, яке поняття доцільно застосовувати та зафіксувати його в Статуті, але юрист не погоджувався з цим, зауважуючи, що до повноважень органів місцевого самоврядування не належить тлумачення таких базових термінів. <i>Проаналізуйте ситуацію на відповідність вимогам чинного законодавства. Які ви знаєте види тлумачень? Який характер носитиме тлумачення поняття органом місцевого самоврядування? Який термін ви б порадили застосовувати та чому? Обґрунтуйте відповідь з посиланням на чинне законодавство.</i></p> <p>2. Розв'язати ситуаційне завдання: Для з'ясування значення положень закону були використані преамбула і пояснювальна записка, яка була подана як супровідний документ разом із законопроектом. <i>Що розуміють під способом тлумачення? Якими є способи тлумачення нормативно-правових актів? Який спосіб тлумачення був використаний? Відповідь обґрунтуйте.</i></p>
Тема 17. Правотворчі та правозастосовні помилки	Обговорення теоретичних питань та вирішення завдань на практичному занятті; тестування; виконання навчальних та практичних завдань.	<p>1. У Висновку Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України на проєкт Закону про засади державної політики у сфері євроінтеграції № 1206 від 29.08.2019 р. (https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/1042) було звернено увагу на те, що чимало положень законопроекту мають декларативний характер, ряд положень не наповнені конкретним нормативним змістом, і не встановлюють права та обов'язки учасників відповідних суспільних відносин, деякі терміни і формулювання характеризуються відсутністю належної юридичної визначеності, мають ознаки оціночних понять, допускають довільне їх тлумачення? <i>Які правотворчі помилки мають місце? Які способи їх подолання? Яке значення у подоланні правотворчих помилок має правова експертиза проєкту нормативно-правового акту? Відповідь обґрунтуйте із посиланням на Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проєктів нормативно-правових актів (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00#Text).</i></p> <p>2. Опрацювавши рекомендовані джерела інформації скласти порівняльну таблицю «Правотворчі, інтерпретаційні та правозастосовні помилки», у якій відобразити види кожної з групи помилок та способи їх подолання.</p>

Інформаційні джерела

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72/ 1. – Ст. 2598.
2. Господарський процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 06.11.1991 р. № 1798-XII (в редакції Закону № 2147-VIII від 03.10.2017). – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
3. Кодекс адміністративного судочинства України [Електронний ресурс] : Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
4. Цивільний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>

5. Про звернення громадян [Електронний ресурс] : Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр>
6. Про інформацію [Електронний ресурс] : Закон України від 2.10.1992 р. № 2657-ХІІ (в редакції Закону № 2938-VI від 13.01.2011). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
7. Про Конституційний Суд України [Електронний ресурс] : Закон України від 13.07.2017 р. № 2136-VIII. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>
8. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10.02.2010 р. № 1861-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1861-17>
10. Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : Указ Президента від 3.10.1992 р. № 493/92. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/493/92/card6#Public>
11. Про Єдиний державний реєстр нормативних актів [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 27.06.1996 р. № 468/96. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/468/96>
12. Про затвердження Положення про порядок роботи з законопроектами та іншими документами, що вносяться Президентом України на розгляд Верховної Ради України [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 30.03.1995 р. № 270/95. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/270/95>
13. Про заходи щодо вдосконалення нормотворчої діяльності органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 09.02.1999 р. № 145/99. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/145/99>
14. Про поліпшення організації законопроектної діяльності [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 26.11.2003 р. № 1348/2003. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1348/2003>
15. Про Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 15.11.2006 р. № 970/2006. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/970/2006>
16. Деякі питання документування управлінської діяльності [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 р. № 55. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text>
17. Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 15.10.2004 р. № 1378. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/npras/10241991>
18. Про запровадження Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та здійснення правової інформатизації України [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 11.12.1996 р. № 1504. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1504-96-п>
19. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 р. № 731. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/731-92-%D0%BF>
20. Про затвердження Положення про порядок роботи у Верховній Раді України із проектами законів, постанов, інших актів Верховної Ради України [Електронний ресурс] : розпорядження Верховної Ради України від 22.05.2006 р. № 428. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428/06-%D1%80%D0%B3#Text>
21. Про затвердження Положення про державну реєстрацію статутів територіальних громад [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 27.07.1998 р. № 1150. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1150-98-%D0%BF>
22. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 р. № 228. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF>
23. Про затвердження Порядку ведення Єдиного державного реєстру нормативно-правових актів та користування ним [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 23.04.2001 р. № 376. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/376-2001-%D0%BF>
24. Про затвердження Правил підготовки проектів актів Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 06.09.2005 р. № 870. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/870-2005-%D0%BF>
25. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 р. № 950. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF>
26. Про проведення гендерно-правової експертизи [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 12.04.2006 р. № 504. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/504-2006-%D0%BF>
27. Про веб-ресурси Верховної Ради України [Електронний ресурс] : затверджено розпорядженням Голови Верховної Ради України від 19 травня 2015 р. № 699. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/699/15-%D1%80%D0%B3#Text>
28. Про вдосконалення порядку державної реєстрації нормативно-правових актів у Міністерстві юстиції України та скасування рішення про державну реєстрацію нормативно-правових актів [Електронний ресурс] : наказ Міністерства юстиції України від 12.04.2005 р. № 34/5. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0381-05>
29. Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи [Електронний ресурс] : наказ Міністерства юстиції України від 24.04.2017 р. № 1395/5. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1395323-17#n8>

30. Про затвердження Положення про порядок здійснення обліку та систематизації законодавства в органах та установах юстиції України [Електронний ресурс] : наказ Міністерства юстиції України від 15.04.2004 р. № 31/5. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v31-5323-04>
31. Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації) [Електронний ресурс] / Апарат Верховної Ради України: рекомендації від 01.06.2006 р. – Видання четверте, виправлене і доповнене. – Київ, 2014. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0002451-06#Text>
32. Про затвердження форми висновку юридичної служби міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади та його територіальних органів, місцевих державних адміністрацій за результатами проведення юридичної експертизи проекту нормативно-правового акта [Електронний ресурс] : наказ Міністерства юстиції України від 06.07.2011 р. № 1805/5. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0826-11>
33. Методичні рекомендації щодо здійснення експертизи нормативно-правових актів (їх проектів) на відповідність Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [Електронний ресурс] : Міністерство юстиції України, Урядовий уповноважений у справах Європейського суду з прав людини; затверджено Урядовим уповноваженим у справах Європейського суду з прав людини 15.08.2006 р. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0003323-06>.
34. Методичні рекомендації щодо проведення правової експертизи проектів нормативно-правових актів [Електронний ресурс] : схвалено постановою колегії Міністерства юстиції України від 21.11.2000 р. № 41. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va041323-00#Text>
35. Методичні рекомендації щодо розроблення проектів законів та дотримання вимог нормопроектної техніки [Електронний ресурс] : схвалено постановою колегії Міністерства юстиції України від 21.11.2000 р. № 41. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0041323-00>.
36. Методичні рекомендації щодо розроблення статуту територіальної громади [Електронний ресурс] / Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства; В. Козіна та інші. – Київ, 2019. – 98 с. – Режим доступу <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/391/Recommend.pdf>.
37. Про здійснення експертизи проектів законів та проектів актів Кабінету Міністрів України, а також нормативно-правових актів, на які поширюється вимога державної реєстрації, щодо відповідності положенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини [Електронний ресурс] : наказ Міністерства юстиції України від 20.08.2008 р. № 1219/7. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v1219323-08>.

Література

Основна

38. Манько Д. Г. Юридична техніка й технології [Текст] : курс лекцій / Манько Денис Григорович ; Міжнар. гуманітар. ун-т, Каф. теорії та історії держави і права. – Херсон : Грінь Д. С. [вид.], 2014. – 191 с.
39. Калюжний Р. А. Наукові основи правотворчості та юридичної техніки [Текст] : курс лекцій / [Р. А. Калюжний, Л. О. Шапенко] ; Нац. авіац. ун-т, Юрид. ф-т. – Київ : Людмила, 2019. – 73 с.
40. Юридична техніка : навч. посіб. / Шутак Ілля Дмитрович, Онищук Ігор Ігорович; Івано-Франків. ун-т права ім. короля Данила Галицького, Лаб. академ. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. – Івано-Франківськ : [б. в.], 2013. – 495 с.
41. Ганич О. А. Правотворчість в державному управлінні [Текст] : навч. посіб. / О. А. Ганич, О. Л. Леонов ; Держ. ВНЗ «Донец. нац. техн. ун-т». – 2-ге вид., перероб. та допов. – Донецьк : ЛАНДОН-XXI, 2014. – 414 с.

Додаткова

42. Андрусів Л. М. Техніко-юридичні та методологічні засади оприлюднення нормативно-правових актів [Текст] : монографія / Людмила Михайлівна Андрусів ; Нац. акад. внутр. справ. – Київ : Кушнір Г. М. [вид.], 2020. – 443 с.
43. Гетьман Є. А. Нормотворча діяльність органів виконавчої влади в Україні: правовий зміст і проблемні питання [Текст] : монографія / Є. А. Гетьман. – Харків : Оберіг, 2014. – 307 с.
44. Грищук О. В. Юридична техніка творення та тлумачення нормативно-правових договорів: теоретико-правовий вимір [Текст] : монографія / Грищук О. В., Заболотна Н. Я. – Хмельницький : Хмельниц. ун-т упр. і права, 2017. – 213 с.
45. Делія Ю. В. Нормотворчість публічної адміністрації [Текст] : проблеми теорії та практики реалізації : [монографія] / Ю. В. Делія ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Донецьк : Кальміус, 2012. – 603 с.
46. Довідник парламентаря 01. Основні аспекти законотворчого процесу / Крижанівський В.П., Нечипоренко Л.О., Рахімулов Е.Р., Чередніченко С.Г. – К.: [ФОП Москаленко О. М.], 2014. – 78 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eef.org.ua/wp-content/uploads/2017/01/Cover_Osnovni-aspekty_pp2_01.pdf
47. Кашанина Т. В. Юридическая техника : учебник / Т. В. Кашанина. – 2-е изд., пересмотр. – М. : Норма : ИНФРА-М, 2011. – 496 с.
48. Косович В. М. Оціночні поняття як засіб юридичної техніки [Текст] : [монографія] / В. М. Косович. – Львів : Тріада-плюс, 2010. – 211 с.
49. Красницька А. Юридичні документи: техніка складання, оформлення та редагування : посібник / А. Красницька. – 2-ге вид., доповн. і переробл. – Київ : Парламентське вид-во, 2006. – 537 с.

50. Курс лекцій з питань законотворчості : навчальний посібник / за ред. : О. Л. Копиленко, О. В. Богачової ; [Копиленко О. Л., Богачова О. В., Зайчук О. В. та ін.] ; Ін-т законодавства Верховної Ради України. – Київ : МП Леся, 2011. – 455 с.
51. Легін Л. М. Законодавчий процес в Україні: теоретико-правове дослідження [Текст] : монографія / Людмила Михайлівна Легін ; Лаб. акад. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. – Івано-Франківськ ; Дрогобич : Коло, 2015. – 132 с.
52. Методичні рекомендації з розробки та прийняття законодавчих актів (законодавча техніка) [Текст] / [Ю. С. Шемшученко та ін. ; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка, О. І. Ющика] ; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012. – 92 с.
53. Наукове і правове забезпечення законодавчої техніки в Україні: стан і проблеми вдосконалення [Текст] : наук. записка / [Ю. С. Шемшученко та ін. ; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка, О. І. Ющика] ; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАНУ, 2012. – 67 с.
54. Новітнє вчення про тлумачення правових актів: навч. посіб. з курсу тлумачення правових актів для суддів, що проходять підвищення кваліфікації, і кандидатів на посади суддів, що проходять спеціальну підготовку / В. Г. Ротань, І. Л. Самсін, А. Г. Ярема та ін. ; відп. ред., кер. авт. кол. В. Г. Ротань. – Х. : Право, 2013. – 752 с.
55. Нормотворча діяльність Президента України та її нормопроектне забезпечення [Текст] : монографія / [В. Л. Федоренко та ін. ; передм. Ю. В. Ковбасюка ; за ред. О. В. Скрипнюка і В. В. Федоренка] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2011. – 343 с.
56. Онищук І. І. Техніка юридичного письма в нормативно-правових актах [Текст] : монографія / І. І. Онищук ; Ун-т Короля Данила, Нац. акад. прав. наук України, Лаб. акад. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. – 2-ге вид., стер. – Харків : Право, 2019. – 224 с.
57. Петришина М. О. Нормотворча діяльність в органах місцевого самоврядування в Україні [Текст] : монографія / М. О. Петришина ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Х. : Право, 2011. – 232 с.
58. Плавич В. П. Сучасна правотворчість: Проблеми теорії і методології [Текст] : [моногр. дослідж.] / В. П. Плавич, С. В. Плавич ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – О. : Астропринт, 2013. – 274 с.
59. Правила оформлення проектів законів та основні вимоги законодавчої техніки (Методичні рекомендації) / Видання п'яте, виправлене та доповнене Теплюк М.О., Гурківська А.І., Крижанівський В.П. – К.: [ФОП Москаленко О.М.], 2018 – 62 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://radaprogram.org/sites/default/files/publications/rules_web.pdf
60. Практичний курс тлумачення правових актів : навч. посіб. для суддів і канд. на посади суддів / [І.Л. Самсін, В.Г. Ротань, А.Г. Ярема та ін.] ; за ред. І.Л. Самсіна. – Х. : Право, 2014. – 488 с.
61. Процесуальні документи у сфері приватно-правових відносин [Текст] : навч.-метод. посіб. / Черкас. нац. ун-т ім. Б. Хмельницького ; [уклад.: В. М. Боковня, О. А. Кульбашна, С. М. Тараненко]. – Черкаси : Вид. від. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2011. – 200 с.
62. Процесуальні та договірні документи у практиці роботи / С. О. Теньков, О. В. Богатиренко, О. С. Головатенко [та ін.]. – Київ : Професіонал, 2012. – 512 с.
63. Риндюк В. І. Проблеми законодавчої техніки в Україні: теорія та практика [Текст] : монографія / В. І. Риндюк ; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К. : Юридична думка, 2012. – 271 с.
64. Словник-довідник з питань нормотворчої діяльності [Текст] / уклад. О. А. Сінчук [та ін.] ; Центр правової реформи і законопроектних робіт. – К. : [б. в.], 2005. – 120 с.
65. Ткачук А. Законодавча техніка [Текст] : практич. посіб. нормопроектувальника / Анатолій Ткачук ; Ін-т громад. сусп. ва. – К. : Легальний статус, 2011. – 266 с.
66. Чабур С. В. Функціонування механізму правотворчості [Текст] : монографія / С. В. Чабур. – Одеса : Фенікс, 2019. – 212 с.
67. Шутак І. Д. Розвиток теорії та практики юридичної техніки [Текст] / Ілля Шутак ; Ун-т Короля Данила, Лаб. акад. дослідж. прав. регулювання та юрид. техніки. – Харків : Право, 2018. – 366 с.
68. Юридична техніка: доктринальні основи та проблеми викладання: [тези доповідей та повідомлень учасників науково-практичної конференції (м. Харків, 30 вересня – 1 жовтня 2015 року)] / за ред. проф. В. В. Комарова та І. Д. Шутака. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2015. – 178 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Юридична техніка : завдання для аудиторного тестування студентів заочної форми навчання / Г. В. Терела [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://10.0.0.34/>
- Юридична техніка : Дистанційний курс з дисципліни для студентів спеціальності 081 «Право» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=1767>

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів).
- Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад,

хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

- Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/publiczna-informaciya>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-12): обговорення теоретичного питання на практичному занятті (36 балів); тестування (6 балів); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (12 балів); поточна модульна робота (11 балів)	65
Модуль 2 (теми 13-17): обговорення теоретичного питання на практичному занятті (15 балів); тестування (5 балів); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (5 балів); поточна модульна робота (10 балів)	35
ПМК (залік)	
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни